

#POZHAJ BÓH

ČASOPÍS EVANGELSKÝCH SERBOW

4. číslo

Budyšin, apryl 1976

Létník 26

Hrono za apryl 1976 Mark. 16,6

Wy Jézusa Nacarenskeho pytače, toho křižowanego.
Wón je stanyl.

W tutym měsacu myslimy wosebje na wumréče a stawanie nášeho knjeza Jézom Chrysta. My so na to dopominamy, zo je Jézus so přez Romskich dla zběžkarstwa zasudzil a moril. Wjednicy israelskeho luda běchu Jézusa Romjanam přepodali, dokelž woni w Jézusowym słowie, zo wón Božu wolu lépje znaje hač woni, hanjenje Boha widžachu, za kotrež je sebi smjerć zasluzil. Přez smjerć „winowateho“ so Boži lud wot hrěšnika dželeše a přez to wot hrěcha. Israel potajkim nochce z tutym „zlostníkom“ a z tutym „hréchom“ ničo zhromadneho měc a so tohodla wot Jézusa dželi přez zasudzenje k smjerći. To so w Jézusowej smjerći na křížu pokaza.

Za nas pak Jézusowa smjerć njeje wuraz za to, zo je tu zlostník so pochłostał. Za nas njeje Jézus tohodla zemrěl, dokelž bě wón winowany chłostanja, kaž bě so wot čłowjekow wuprajilo a kaž je so na nim dopjelnilo. Za nas je Jézusowa smjerć na křížu zastupowace čerpjanie chłostanja druhich. My spóznajemy, zo Jézus swoje žiwjenje jako wumoženje za wšitkich da, kiž njemóža swoje hrěšne žiwjenje sami wumožić. Tak je Jézusowa smjerć wumréče za nas, abo hinak prajene: Wumréče na nášim městnje; wumréče, kiž nam dobroty přinjese. Přez Jézusowu smjerć smy my wuswobodzeni wot chłostanja za naše hrěchi — dokelž je Jézus tute chłostanje na so wzał.

Ale naše hrono njerěči jenož wo křižowanym, ale tež wo stanjenju Chrystusa. Tute horjestače z mortwych je za nas skutk, kiž njemóžemy zapřimnyć. Wone so zda přečiwo rozumej a přečiwo našemu dopóznaču byc. Tež prózny row njeje hišće dopokaz za stanjenje Jézusa. Prózny row móže so tež hinak wujasnić. Wažne pak je, zo powěsc horjestača so wot jandželov, t. r. wot Božeho posła żonam při prózdnym rowje připowěda. Powěsc wo horjestaču Jézusa přindže (kaž tež powěsc wo narodenju zbožnika) skónčenie wot Boha sameho. A tuto słowo swěđci wo horjestaču. Wone wobswěđci to njemóžne, njepredstajomne, kiž je so tola stało. Pola Boha je to móžno.

Tak je horjestače Jézusa Boži skutk. Bóh je Jézusa wot smjerće wubudzil. Tute wubudzenje je Boža wotmolwa na Jézusowy dar žiwjenja za nas.

Hdyž pak na horjestače Jézusa Chrystusa z mortwych myslimy, potom dyrbimy sebi při tym prajic, zo to njerěča, zo je Jézus do zemskeho žiwjenja wróćo přišoł. Jézusowe horjestače njeje přirunać z horjestačom Lacarusa. Lacarus dôsta zemske žiwjenje wróćo, t. r. wón dyrbješe jónu zaso wumréć. Jézusowe horjestače pak je horjestače do cyle hinašeho žiwjenja, kiž njeje wjace wot

Hromadu pěska a lžicu w čoplym nalětnim slónku — to dawno dosaha. To je wjèle rjeňe hač najdrohotniše hrajki, kotryž tak lochce na kruchi džeja

smjerće wohrožene. Je to horjestače za Bože kralestwo. — Tute horjestače je za nas jara wažne. Přetož hdyž je so Jézus Chrystus přez Boha ze smjerće wubudzil, potom mamy tež my, kiž Chrystusej słusamy, nadžiju nášeho horjestača za Bože kralestwo. Z tym pak mamy nadžiju tam, hdźež žaneje druheje nadžije njeje, dokelž naše nadžije njemóža dale sahać hač tute zemske žiwjenje.

Tak móžemy prajic: Powěsc jandželov wo horjestaču Chrystusa hižo tu naše žiwjenje wobknježi. Přez to mamy nadžiju nášeho horjestača. Bjez tuteje powěscie wo Jézusowym horjestaču njeje zbožnosće, njeje nadžije za nas. Potom pak by naša wéra prózna byla. Ale nětko wšak placi:

Chryst je z rowa stanył
a ze wšej' martry čahnył;
so zu toho mamy zradować,
a Chrystus chec nas troštować,
Kyrie eleis. (128, 1)

přetož:

Jesus, mój puć, žiwy je,
přez smjerć k žiwjenju z nim pońdu;
ze wšej' smjertnej' stysknosće
přez wérę do Chrysta wuńdu.
Tuž sej duša zaspěwa:
Jesus, moja nadžija! (127, 6)

Albert-Hrodziščanski

Prédowanje

Luba Buděstečanska serbska wosada! Ja so wulce wjeselu, zo směm po třiceči lětach zaso na tutej klětce stać, z kotrejež sym dołhi čas wotměnjejo z fararjom Bójcom njedželu za njedželu Bože słowo w serbskej a němskej, réči wukładował. Jako so mje Serbski superintendent prašeše, hač sym zwolniwy, raz w Buděstech serbsce předować, w přením wokomiku wotmolwic: „To njeje! Třiceči lět dołho njejsym wjace žane serbske słowo ani slyšał ani rě-

čał. Dokelž serbska rěč moja maćerna rěč njeje, sym wjèle zabył.“ Ale pozdžišo sebi to přemysłowach a sej prajach: Z Božej pomocu dyrbí so to poradžić. Lubi Serbia mi cyle wěsće wodadža, jelizo tón abo tamny zmylk činju.

Tuž posluchajće na Bože słowo, kotrež je nam džensa date w sénenu swjatého Jana na 15. stawje:

To rěču wam, zo by moja wjesołosć we was wostała a waša wjesołosć dopjelnjena byla.

To je moja přikaznja, zo byšće so mjez sobu lubowali, runje kaž ja was lubuju. Nichtō nima wjetšeje lubośće, dyžli tu, hdyž swoje žiwjenje za swojich přečelow wostaji.

Wy sće moji přečeljo, hdyž činiče, štož wam přikazuju. Ja wjace njepraju, zo sće wotročcy, přetož wotročk njewě, što jeho knjez čini. Wam pak sym prajil, zo sće přečeljo, přetož wšitko, štož sym wot swojego Wotca slyšal, sym wam připowědžil.

Wy njejsće mje wuzwolili, ale ja

*sym was wuzwolił a postajil, zo by-
še šli a plód přinjesli, a zo by waš
plód wostal. Štož budčeće Wótcia pro-
syć w mojim mjenje, to wón wam
da, To přikazam wam, zo so mjez
sobu lubujeće.*

K čemu je nam Bože słwo date? Džensa smy jo slyšeli. Snao tež jo tež doma wšednje w serbskej Bibliji čitace. K čemu? Hdyž so paćerských džeci prašamy abo tež dorosćenych, dóstawamy wšelke wotmoły:

Bože słwo je nam date, zo bychmy wědželi, što Boh wot nas chce, zo bychmy wěrnost zhonili w najwažnišich wěcach.

Cyle wěsće pak tu wotmołu nje-
dostanemy, kotruž nam Jézus w na-
šim tekscie da: To wam rěču, zo by

I. Přetož Jézusowi přečeljo smědža potajnstwo Božeje luboscé zhonić a z tym so wuswobodža wot bojosće a zrudnosće.

Jézus praji: Ja njepraju, zo sće wotrocy, přetož wotročk njewě, što jeho knjez čini. Wam pak sym pra-
jil, zo sće přečeljo, přetož wšitko, štož sym wot swojego Wótcia slyšala, sym wam powědžil.

Wotročkej rjeckne knjez, što ma činić. Přečelej pak wujasni swoje nahlady a wotmyslenje. Chrystus njeje tym swojim jenož swoje nowe kaznje dał, ale je jem tež spodźiwe potajnstwo Božeje luboscé zjewi. Swjaty Boh nas wbohich a małych člowjekow při wšich našich slabosćach, zmylkach a hręchach lubuje a stajnje

Woltarnišćo w Njeswačidle, hdzež budžemy 20. junija 1976 swój Serbski cyrkwiński džen swjećic

moja wjesołoś we was wostała a waša wjesołoś dopjelnjena byla.

Dospolna wjesołoś – z tej chce Jé-
zusowe słwo naše žiwjenje wupjel-
nić. Dospolna wjesołoś – je ta scyla
móżna? W njebjesach snano, na zemi-
nic, tak někotry měni. Štož pak Jézus
slubi, to njeplaći jenož za njebjesa,
ale hižom za tuto žiwjenje na zemi.

Džensa so ludžom wjele poskića,
zo by žiwjenje wjeło bylo: swje-
dženje w fabrikach, jézby z busom,
zabawjace wjećory atd. Wyše toho
ma kóždy dom swoje radio a swój
dalokowidzak, z kotrymž móže dobry
koncert abo lochku hudžu slyšeć abo
něsto směšne widžeć. Tuž njedyrbjeli
džensa poprawom žani zrudni ludžo
w našim kraju być. Ale tomu tak
njeje. Wjeselo njeda so brać kaž lě-
karstwo, kotrež jěš abo piješ, a potom
je lepje. Wjeselo njeda so tež za pje-
njezy kupyć kaž škleńčka palenca.

To je mjerzace, zo so tež najrješni
swójbny swjedžeń skónči, zo so kóžda
rjana, wjesola hodžina po 60 mjeni-
nach minje, a to, štož wostanje, štož
njezhinje, to je wšedny džen, a tón
je šery, ćmowy a hustodosć zrudny a
wostudly.

Dopjelnjena wjesołoś – to dyrbjala
wjesołoś być, swětliša dyžli najčeše
najšeriši džen, sylniša dyžli najčeše
brémjo starosćow, słoda dyžli naj-
jériše horjo, wutrajniša dyžli wotmē-
njate zbožo.

Z teksta zhonimi, zwotkel tutu
wjesołoś pochadza a na kajke wa-
sne so wuskutkuje. „Wy sće moji pře-
čeljo!“ Jézusowe słwo je žorlo na-
šeje dospolneje wjesołośce.

prašenja so zhubić a schować. Hdzež
pak je wěstosć a jasnosć, tam je wje-
sołoś.

II. Jézusowi přečeljo smědža wšich
člowjekow lubować z tej lubosću, z
kotrež su wot njeho lubowani.

Lubosć přinjese wjele wjesela. To
njeplaci jenož za młodych ludži. Nje-
lubosć, sebićiwosć a hida wšu wjeso-
łosć ze žiwjenja wučeri.

Wšich člowjekow lubować, to nje-
zda so nam čežke być. Přečelne wob-
ličo ludžom pokazać, dobre słowčko
za kóždeho móc a tež, je-li nuzne,
mału pomoc wopokazać, to sebi tola
wšitcy zvěrimy. Ale Jézus sebi wjace
žada. Wón wšak praji: „Nowu při-
kaznju wam dam, zo byše so mjez
sobu lubowali, kaž sym ja was lubo-
wal.“ Kak pak je nas lubowali? Tak
jara, zo je swoje drohe žiwjenje za
wšikich člowjekow do smjercje dał.
Jeho lubosć běše cyle hinaša dyžli to,
štož my lubosć mjenujemy. Kajkich
ludži lubujemy my?

Najprjedy swojich swójbnych,
potom swojich přečelow, druhdy tež cu-
zych, ale jenož tajkikh, kotriž so zda-
dža našeje lubosće hōdni być. Kaj-
kich ludži je Jézus lubował?

Nic jenož swojich wučomnikow, nic
jenož sprawnych a pobožnych, ale tež
člownikow a hręšnikow. Haj, won
lubowaše samo swojich njepřečelow,
swojich čwělowarjow, kiž jeho ha-
njachu, hdyž so modleše: Wótcie, wo-
daj jim, přetož njewědža, što činja.

Hakle hdyež smy zrozumili, zo je naš
Zbóžnik tež za naš prosyl, dokelž smy
tež my jeho přeradžili, zapréwali a
čwělowali, nic ze słowami, ale ze
swojimi skutkami, snano tež ze swoj-
imi mjełenjom, hakle potom budže
naša lubosć tak wulkia a tak široka,
zo njewobjima jenož našich přečelow,
ale tež našich njepřečelow, zo so nje-
prašamy, hač je što našeje lubosće
hōdny, ale hač naša lubosć a našu
pomoc trjeba.

Lôša dyžli lubosć k czym zda so
nam być lubosć k swójbny. Ale ru-
nje tu je wjele čežkotow a nuzow.
Cím dlje a čim bliże staj člowjekaj
hromadže žiwaj, cím lepje so znaj-
taj – nic jenož druheho dobre po-
čink, ale tež jeho zmylki a slabosće –
cím wušo su člowjekojo hromadže
žiwi, cím wjace skladnosćow je, zo
so jedyn na druheho mjerza, zo so
mjez sobu křiwdža. Na tajke wašnje
tak někotre přečelstwo, tak někotre
susodstwo, haj tež tak někotre man-
dzelstwo rozpadnje. Přečiwo tomu je-
nož dwě lěkarstwie pomhatej, kotrež
nimamy ze sebje, ale wot swojego
Zbóžnika.

To jedne je pónaće, zo nimamy
zmylki a slabosće pola druheho py-
tać, ale pola sebje samoho.

Druhe lěkarstwo rěka *wodawanie*.
Druhemu wodać je čežko. To so jenož
wuknje, hdyž wopominamy, kak wje-
le a kak dospolne nam njebjeski
Wótcec wodawa přez Jézom Chrysta.
Potom budže nam lochko, tež dru-
him jich male zmylki wodać. Potom
budže nam naše zhromadne žiwjenje
zwjeselace, jelizo so wšednje džerži-
my napominanja swjateho japoštoła
Pawoła: Budźe jedyn napřečo dru-
hemu dobrociwi, miłosciwi a wodajće
sebi mjez sobu, kaž je tež nam Boh
w Chrystusu wodał.

My smy so prašeli, hač je wérne,
wobstajne a dospolne wjeselo možne

na tutym swęće. Z Bożego słowa smy wotmotwu dostali:

Haj, tajka wjesołosć je móżna, jeśli Jezusowemu přislubjenju wéri-my: Wy sće moji přečeljo! Jako Jezusowi přečeljo njetrjebamy so niče-ho bojeć. Hdźeż pak je bojosć přewi-njena, tam je wjesołosć.

Jako Jezusowi přečeljo njetrjebamy żanohu čłowjeka hidžić, ale móżemy přez wodawanie a wujednanje we wutrobnej lubosći hromadže ži-wi być. Hdźeż je lubosć, tam je wér-na, wobstajna wjesołosć.

Ty dawaś radosć
za wšitku żadość,
ow ty słodki Jezuso!
Přez tebje mamy,
štož potrjebamy,
wérnog zboża bohatstwo!

Hamjeń!
farar na wotpočinku
Gerat Bětnar-Bottger

Jutry

Tak nam z wěżow Božich domow
zwony klinča!

Do wutrobow wysk a radosć zynča!

Jutry!

Tak nam šepeta přiropa
w kuzle rjanoh' naleća!

Jutry!

Tak nam z hažow štomow
spěwy klinča!

Do wutrobow wysk a radosć zynča!

Jutry!

Tak tež ty, ow wutroba,
wyskaj w kuzle naleća.

Pawoł Krječmar

Ze zańdženosć do přítomnosć ekumeniskeho hibanja

(Wujimk z prěnjeho přednoška na kublanskim dnju)

Ekumeniske hibanje je zjaw nowše-ho časa, ma pak předownikow, „pionerow“ w poslednimaj lětstot-konaj. Před něhdze 12 lětami běše nam w Ochranowje na serbskim kublanskim času tehdomniši biskop D. V o i g t rozjasnił, zo běše hižo Zin-zendorf wosoba ekumeniskeho wuznama. Ale čas hišće njebě zrały za ekumene. Wuznam w tym nastupanju měješe tež – znajmjeniša na ewangelskim sektoru – „Ewangeliska alianca“, kotraž so 1848 założi. Ekumeniskeho raza běchu tež swětowe zwjazki křesánskeje młodžiny, kotrež tehdom nastachu, na příklad CVJM (jendželsce YMCA), štož rěka „Křesánske towarzstwo młodych muži“ a swětowy zwjazk studentow. Tež mějachu bibliske towarzstwa swój wuznam. Wosebity nastork pak wuń-dźe wot misionsta. Wulkii njedo-statik bě mjenujcy, kiž před pohana-mi křesánskemu njewérjomne činje-še, hdźy na jednym misionskim polu cyrkwe wšelakeho werywuznaća skutkowachu. W lěće 1910 so zwoła-prěnja swětowa misionksa konferen-cia w Edinburgu w Jendželskej, hdźeż so jednotliwe towarzstwa wobmjezo-wachu na jim postajene krajiny. K prěnjemu razej běchu zhromadženi wšelacy křesáńe ze wšeho swěta; tež domoróđni, barbojci ludžo běchu mjez nimi, ale nic ze samsnymi prawa-mi – kaž džensa –, ale bōle jako „stafaža“, jako něsto sensacialne-ho k wobhladanju. Tehdom so za-łożi tež swětowa misionksa rada.

W prěnjey swětowej wójnie zhubi-chu barbojci křesáńejo husto swojich europskich a ameriskich misionarow, a to spěchowaše samostatnosć domo-róđnych cyrkwiow. Pôdla swětoweje misionkske rady pakastaňej paralelnje dwé nowej ekumeniskej stro-nje, hibanje za praktiske křesánskwo („Life and work“), za prašenje wery („Faith and order“), kotrež so zеń-dźeštej na wulkich swětowych cyrkwi-skich konferencach, na příklad 1925 w Stockholmje a 1927 w Lau-sanne. Dalše konferency scéhowachu, kotrež tež muž kaž Dietrich Bonhoeffer wopytowaše, wulki antifašist a wodzacy staw wuznawarskeje

cyrkwe, štož jemu pak nacisća jara za zło wzachu, dokelž tamniši nje-lubowachu ekumeniske hibanje.

Wulka hodžina za swětodaloké kře-sánskwo bješe po wójni. 1948 za-łożi so ekumeniska rada cyrkwiow na prěnjey wulkej poprawnej swěto-wej cyrkwi-ské zhromadžizne w Amsterdamje, kotraž so wotměwaše pod heslom: „Njeporjad na swęće – a Boži zbožny plan.“ Katolscy a rusko-prawosławni falowaſtej. Ale hewak nawjazachu delegatojo ze wše-ho swěta nowe styki. Jedyn tajki delegat běše tehdomniši Zhorjelski biskop dr. Hornig, kiž pozdžišo jónu tež w Budyšinje před Serbami réčeše. Wón nam praješe: „Kak zbožowny běch ja, zo móžach w Amsterdamje z nowym pôlskim biskopom dr. Sze-rudu réčeć. Poprawom móhlo so zet-kać w Zhorjelu na mosée! To pak tehdom hišće móžno njebě. Tak dyrbjachmoj hakle do Hollandskeje pu-ćowáća, zo bychmoj sej wažne wěcy zrečaloj, kotrež ewangelsku cyrkwe w Sleziskej nastupachu!“ Woni teh-dom wuzběhnychu, zo ekumene njeje žana wyša cyrkwe (Superkirche), ale jenož zwjazk wšelakich cyrkwiow, kiž do Jezom Chrysta jako do Božeho syna wérja.

Druha połna zhromadžizna ekume-niskeje rady cyrkwiow běše 1954 w Ewanstonje pola Chikago pod heslom „Jezus Chrystus – nadžija swěta.“ K 3. razej so zetkachu w indiskej stolicu, w New Delhi 1961. Tema bě: „Jezus Chrystus – swětło swěta.“ Naš njeboh sakski krajny biskop dr. Noth tehdom hłowny referat wo tym džerzeše. W New Delhi su přijeli jako sobustawow rusko-prawosławnu cyrk-kej a swjatkowne cyrkwe Južnej Ameriki, potajkim cyrkwe jara wše-lakeho raza. Prawosławna cyrkwe je klerikalny institut wjele ritow a ce-remonijow. W swjatkownych cyrkwi-wach nimaja žanych formow a du-chownych, ale wot Božeho ducha hnuty – tohodla „swjatkowna cyrkwe“ – može koždy réčeć. – 1968 bě 4. zhromadžizna w Upsilonie w Śwed-skej pod heslom „Hlej, ja činju wšo nowe.“

Młodžina wojowaše wo sydło a hłos. Z katolskeje cyrkwe běchu za-stupnicy přišli jako „wobkedžbowarjo“, kiž su tež rěčeli a wažne při-noški dali. — A w nowemburu a de-cemburu zašleho lěta so wotměwaše 5. hłowna zhromadžizna ekumeni-skeje rady cyrkwiow w Nairobi w Keniji w Africe. Tema rěkaše: „Jezus wuswobodža a zjednoćuje.“ Ličba cyrkwiow je narostla na 286 (w Amsterdamje běše jich hakle 151). — Woni su ekumeniskej radže druhy porokowali, zo so přejara ze socialnymi prašenjem zabéra. To njeje wěrno, jej runje tak dze wo wěcy wery. Za to je garant nětčiši generalny sekretar dr. Filip Potter. Tutón muž je barbojty a pochadža sam z tak mjenowanego „tréčeho swěta“, to su te kraje, kotrež hišće njejsi dosć wuwite, ale čerpja pod chudo-bu a hłodom. A problemy tutoho 3. swěta ležachu w Nairobi delegatam před durjemi. Přetož tam so namaka bohatstwo, krasne twarjenja, awta, luksus na jednym boku, na druhim pak chudoba a socialna njeprawdosć w tak mjenowaných „slumach“. Na tym njejmě cyrkje nimo hić. Tež w Nairobi su cyrkwe we tym, štož jed-notu křesáńow na swęće nastupa, trochu dale přišli. Ekumeniski puć je dobrý puć!

La.

Ł wosadou

Minakal: Statistika na lěto 1975 poskytuje z wosadnego žiwjenja scé-howace ličby: Bože služby wotmě-waja so dale němsce a serbsce. 1975 mějachmy 61 (1974: 60) němskich a 15 serbskich Božich službow (1974: 17). Wyše toho 19 (21) Božich službow za džecí po hłownych kemšach.

Loni mějachmy 18 krčenjow we wosebitych křčenskikh Božich službach, dwě krčení w džecacej Bozej službje a jedne krčenie w stariskim domje. Potajkim wukrčichmy wšo dohromady 21 (18) džecí, mjez nimi 12 (5) hólcow.

Při konfirmacijsi dosta 16 (27) mło-dostnych cyrkwi-ské praw, mjez nimi 7 (12) hólcow.

Zohnowanje k zhromadnemu žiwjenju je sej w Minakałskim Božim domje požadało 7 (13) porow. K tomu přídu hišće wěrowanja našich nawożenjow zwonka našeje wosady we wosadach njewjestow.

Rozżohnowali smy so z 29 (24) wo-sadnymi, z 10 (13) mužemi a 19 (11) žonami. Mjez njebočíckimi bě cyly rajd swěrnych serbskich kemšerjow a čitarow našeho „Pomhaj Boh“. Mjez našimi njezapomnitymi serbskimi zemrětymi bě tež Hana Kró-nowa rodž. Schneiderec z Minakała, mandželska kantora Króny. Wona bě nam znata wosebje přez swěrne wo-pytowanje serbskich kublanskich dnjow. Po čežkej chorosći je ju Knjez nad žiwjenjom a smjeru wumohł. Při jeje pohrjabje zaklinča w Minakałskim Božim domje po dolhich lě-tach serbski kěrluš spěwany wot prjedyšeho cyrkwi-ského chóra. Njech je to nastork k nowemu skut-kowanju cyrkwi-ského chóra!

Nowość Minakałskiego wosadnego žiwjenja bě, hdźy zwony wołachu k Bożej službje a jutrownej nocy.

Delni Wujezd. Z wosadnego žiwjenja w lěće 1975 (1974): Krčenjow 15 (9), konfirmandow 7 (12), 20 paćerskich děčí, wěrowanow 12 (15), po hrjebow 17 (16), spowědžow (17), spowědnych (321).

Njedželu, 21. 9. 1975, woswjeći so w Delnem Wujezdze misionski swjedźeń krajne cyrkwe.

Na farje a w cyrkwi je so wjele wuporiedžilo a wobnowiło.

W přichodźe chcemy pišele wobnowiwać a elektriske zwonjenje sej wobstarać.

Kolektow bě za wosadu 2 998,05 hr (3 100,15) za krajnu cyrkej 2 440,17 hr (3 393,90) farar Wust-Delnjowujezdžanski

Lupoj. Wy sęc čitali rozprawy z našich wosadow. A nětko wo nas? To so snano njewuplaći. Tohodla ratšo hiše raz wo was — a wo nas.

Tu njeje hiše hola. — Někotři maju nas drje za holanow, ale to je snano jenož wěsta podobnosć. Hola sama znaje najlepje swoje děčí. A tu njejsu hory — „kaponc“ (Hahneberg), hačrunjež 200 metrow nad morjom, njepřipoznawam a při tym wostanje, a hdy bychmy jón z lochćom měřili! Ale što su wyšiny w tutym našim přeco dale doprědka, přeco k nowym wyšinam postupowacym času?

My bydlímy bôle na kromje; a hdý by nas tu njebylo, jak bychu so potom druzy hordžíć möhli swojich wyšinow? Wostanje nam potajkim naše skromne a mjenje nahladne městno. Njejsmy favorića. My stejmy zwonka wšeje konkurency. Njeje žaneje perspektivi, zo by nam möhlo skrući naše sebjewědomje.

Tohodla nas wšak njeje hańba — jenož, dokelž njemožemy so runać z tymi, kotřiž su nad nami! W čim? Na kajke wašnje? To so praša. A ma da přeco wšo svoju prawu měru — pola nas a pola was?

Smy samo niže 500 „dušow“. Jeno, zo bychu byłe žive a nic „mortwe duše“. Ale što to wě? Wěrnost njezjebaś! „Na Božej prawdze“ möže wšo być hinak, tak cyle hinak! Tuž so wzdajm wšejo prawowanja. Wěrnost njezjebaś — a hdy by ta přeciwo nam stała, by zlē z nami bylo. Statistiki nam hiše ničo njewobswěđa, štož by za nas möhlo rozsudzace być — ani našu kwalitu, byrnjež by nam wobswěđila njewśedne duchowne mocy, ani našu prawdu, a byrnjež bychmy připoznali to:

hač žiwjenje pak twoje,
za to, štož wudawaś,
ci swědčenje da swoje.

Niže 500 — to je skromna ličba, ale njemožemy wšak za to, zo njejsmy jich wjace. Něhdy to běchmy, ale tež tehdom hižom mjeňsina — „diaspora“. Što so njeby jeje bojał, tehdy kaž děnsa? A tohodla snano rozćekachu, što wě hdže wšudžom. Jeno, zo su tam nětko zbożowniši — mjez Serbami abo zwonka Serbow!

My wostachmy w tajkej mjeňsine. Smy so wopak rozsudzili? „Wšo, štož wostanje“, je něchtó rjekl, „wotrjeknie so džensniemu a přewozmje dołh wčerawšeho.“ Ale my widzachmy hižo jich wjele bliże smjerći hač žiwjenju, kotřiž pytachu wjetšinu jej so dowěrjejo: swój přichod, swoju

eksistencu, swoje zbože — a woni naposedku sobu zaplaćicu za tutu wjetšinu.

Hdy bychmy na tajke wašnje wostali wčerawši, to drje njebychmy wjace na so podobni byli. A njeby tajkim, kotřiž so přeco zaso na Chrys-tusa powołaja a wot njego wočakuja prawu měru za wšo — njeby tajkim möhl wotmołwić: „Njebudźe-li moi swědycy w džensnišim, tak nihdy njebudźeće, čemuž sęc powołani: sól zemje a świetło swęta.“?

My wšak mamy swoje wašnje a swoje tradicje. Što chycl rjec, zo su wše tradicje same na sebi hižom njehōdne? Druzy maja je tež a sebi je waža w nich poznawajo to, štož wostanje a swoju hōdnou wobchowa. Jeno zo by wšo strowe bylo a přisporjało to dobre a wobohaćilo naše duchowne rezerwy! Tuž je wobchowamy a je hajimi!

Pod kaponcom (Hahneberg) so naš wědny dženje minje kaž pola was, a kak jón wukupimy, wot toh' wotwisiuje, kak bohać budžemy.

Džéci so pola nas narodžicu kaž wšudžom druhdže, jenož snano nic tak wjele; a nan so runje tak hordži, jakoby skoro wjace přetrać měl při porodze džesca hač mać, ale naposedku staj wobaj jenak zbożownaj. A mała Katka so bórze runje tak hórši kaž pola was na tutón nowy čas, w kotrymž jej a jeje małemu bratíkem njepopřeja wjace ani kolebkę, ale čakaja, zo byštej skoro započaloj ličić a z tym dopokazało, jak jara stej wotrostloj wšej njewědze a njemudrosć a scyla wšemu wčerawšemu? Za to wšak mała Katka a jeje bratík džensa hiše zamołwiaj njejstaj. Zo jenož njebystaj zdobom wotrostloj swojemu zbożu a tomu, štož jo přisporja. Budže da dosahać, štož namakataj w džensnišim za jutriše, za tutón naš wědny dženje, kotryž ma druhdy tak strašnu tendencu k njezbožu — wšudžom, hdžež je přemało zaruńania za deficit z našeje strony.

Dokelž młodostni njejsu přestali so lubować, haja tutu drje najstaršu „tradiciju“ a z tym swoje zbožo. Budže wobstać we wšem wohrozenju? Kotry slab budže sylny a sprawny dosć, zo ničo — ani naša člowjeska njedospołnosć ani naša słabosć — jón skazyć njemože?

Budže lubosće mjez nami, kotaž njepyta to swoje, kotaž je bjeze wšeje njesprawnosće a sebiносće, kotaž na tajke wašnje přetraje koždu krizu? To so praša, w kotrej tradiciji zmjež tajka lubosć swoje najhlubše korjenje.

A tež pod kaponcom ludžo mrěja, kaž wšudžom — a runje tak wšelako. Kamjenje njerěča, zo by z nich zhońić möhla, kak su přetralli. W smjertnym straše je člowjek najbole samotny. Wodata wina by jeho woložić möhla, ale nichto njemože sebi sam wodać. Štož spytu winje stwochnyj, ju tola njewotbudže. Strach a zrudbu ze statistiki njewučitaś.

Hač 200 metrow nad morjom abo wjace, hač mjenje 500 dušow abo wjace — što to rozsudzí porno wšem wopravdžitym wyšinam a nižinam našeho žiwjenja? Kak w nich wobstejimy, to njezhoniš ze žaneje statistiki, ale runje to by nam wobkrući möhlo, čeji smy.

Njeswačidlo. Serbsku ekumenisku nutrinosć cyle wosebiteho raza mějachmy njedželu Reminiscere. Ze Zhorjelca bě k nam přijet pôlski cyrkwiński chor a nam spěwaše po božne, rjane pôstne kěrluše a tež passion po scénju Mateja, ale hinak, hač smy to hewak zvučeni. Pôlski katolski chor doby sej hnydom wutroby wšich připosluharjow. Wutrobnje smy pôlskim hoscom džakowni za jich wopyt a duchowne dary.

Wjesoła bě potom bjesada po kermach ze serbskimi a pôlskimi spěvami.

Přizjewjeny wopyt z Čech wot Čicheho pjatka hač do jutrow bohužel njepřińdže, dokelž je farar dr. Pulec schorjeł. My jemu přejemy, zo by z Božej pomocu bórze zaso wotchorjeł. Snano so w lěcu 1977 widžimy.

Bjez winy winowaći

To móhlo być nadpismo křesčanskeje nutrinosće, dokelž so tola husto we wěcach wěry jedna wo prašenje čloweskeje winy a winowatosće. To pak, štož horjeka steji, je titul hry ruskeho spisowáceela Aleksandra Nikolajewiča Ostrowskego, kotaž so jako přenja premjera noweho lěta na jewištu našeho Němsko-Serbskeho ludoweho džiwiadła před wjele přihladowarjem předstaji. Hačrunjež so „komedia“ mjenowaše, njebě to cyle jenož lochka, směšna keklija, ale činohra z dobrým, hlibokim, chutnym zmysłom a wuznamom. Zdobom wojuje Ostrowski wo připóznače stava džiwiadželnika, kiž tola tehdom bě trochu wuwołany jezož jako „kekler“. Wón chce jemu dopomhać k towarzostnej runoprawosći.

Džiwiadželnička je w našej hrě młoda žona zemjanského pochada, mać njemandželskeho džesca, štož běše po nahledze tajkich kruhow tehdom hotowy skandal. Wona pak so swěru za synka stara a je jara njezbožowna, jako je małki čežce schorjeł. Haj, wona zhoni, zo je džeož wumrělo. Tomu pak tak njeje; woni jej ze złym wotphładom zamjelča, zo je jeje syn žiwy. Wot cuzych ludzi wotčehnijen budže sam džiwiadželnik. A dwaceći lět traje, doniž so mać a syn zaso njenamakataj. Wězo nastanje při tym wjele kolizijow a problemow, kotrež Ostrowski na zdobne wašnje rozrisuje a kotrež hrajerjam — je jich jědnače — dosć skladnosće dawaja pokazać, što woni na tym polu dokonjeja. Hlownu rôlu na přeswědčace wašnje předstaji Ludmila Nawkec.

La.

Pomaj Boh, časopis ewangeliskich Serbow. — Wuchadźa jónkróć za měsac z licencu čo. 417 Nowinarskeho zarjada połpa předsydy Ministerskeje rady NDR. — Rządzie Konwent serbskich ewangeliskich duchownych. — Hlowny zamoliwty redaktor: superintendent Gerhard Wirth-Njeswačidlski. — Ludowe nakładnistwo Domowina, Budyšin. — Cišć: Nowa Doba, čišćenja Domowiny (III-4-9-2580)